

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4

2026

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'ZBEKISTONDA RAQAMLI TO'LOV INFRATUZILMASINI SHAKILLANISHI VA RIVOJLANISH DINAMIKASI: TARIXIY, ILMIY HAMDA BOZOR TAHLILI	32
A.A. Akbarov, X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISHNING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	42
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich	
TURIZM KORXONALARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY AKTIVLARINING ROLI.....	47
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKOLOGIK SOLIQLAR VA TO'LOVLAR TIZIMI TAHLILI	53
Sadullayev Rasulbek Palvanbayevich, Abdolnizozov Murodbek Madiyarovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA IJTIMOYIY HIMOYA TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISHLAR VA TIZIMGA KIRITILAYOTGAN O'ZGARISHLAR.....	59
Kasimova Gulyar Axmatovna, Aripova Kamola Botir qizi	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHNI KOMPLEKS BAHOLASH VA PROGNOZLASHDA EKONOMETRIK VA SUN'IY INTELLEKT USULLARINING INTEGRATSIYASI	64
Namazov Gafur Shokulovich	
BALIQCILIK SUBYEKTLARINI RIVOJLANTIRISHDA DUNYO MAMLAKATLARINING O'RNI	69
Beglayev Uchqun Xurramovich	
KAMBAG'ALLIK FENOMENINING IJTIMOYIY-IQTISODIY VA NAZARIY-KONTSEPTUAL ASOSLARI	75
Musulmonova Shahlo Nasriddinovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA HISOB VA BIZNES JARAYONLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI	81
Artikova R.A.	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA DIVIDEND TO'LASH QOBILİYATI KOEFFITSIYENTINING MAQBUL ORALIG'INI ANIQLASH VA UNING INVESTITSION SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	88
Ibragimov G'anjion G'ayratovich	
STRATEGIES TO RAISE AWARENESS OF NATURAL POLLUTION AMIDST RISING POPULATION DENSITY AND GDP PER CAPITA IN UZBEKISTAN	93
Axliddin Aroplitdinovich Valiyev, Askarov Farhod Rakhmatovich	
РОЛЬ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ESG-ОРИЕНТИРОВАННОМ РАЗВИТИИ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ.....	99
Айматова Фарида Хуразовна	
KORXONALARDA INVESTITSION FAOLIYATINI RIVOJLANISHINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	107
Shukurillaev Jahongir Botir o'g'li	
DEHQON XO'JALIKLARINI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA KREDITLAR MIQDORINI DIFFERENSIYALLASHTIRISH: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR	113
Xakimov Zafar Ibragimovich	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI	118
Tadjimirzayev Anvar Abduvoxidovich, Batirova Raxima Abdujabborovna	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA HUDUDIY MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	124
Muhammadieva Nodira	
SUN'IY INTELLEKT DAVRIDA HUDUDIY RIVOJLANISHNI STATISTIK HISOBLASH METODOLOGIYASINI QAYTA BAHOLASH MEZONLARI (SCOPUS VA WEB OF SCIENCE DA INDEKSLANGAN ILMIY NASHRLAR TAHLILI ASOSIDA).....	131
Santjar Abdumurodovich Sattorov	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING HUDUDIY-IQTISODIY OMILLARI VA ISTIQBOLLARI	139
Allamuratova Perida Maxsetbaevna	

XORAZM VILOYATIDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI VA AHAMIYATI	144
Ro'zmatova Farahongiz Bekmurotovna, Yarmetova Nargiza Shiximbayevna	
MAHALLIY VA XALQARO TURIZM BOZORIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI SHAKLLANTIRISH OMILLARI, TAMOIYILLARI VA MEKANIZMLARI	152
Alikulov Samar Abdurashidovich	
TRANSPORT XIZMATLARINING SOHALAR BO'YICHA TAQSIMOTI VA SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI TASNIFI	159
Karimova Shaxnoza Uktamovna	
RAQAMLI TO'LOVLAR VA O'ZBEKISTONDA KORPORATIV BOSHQARUV SHAFFOFLIGI	165
Ruziyeva Barno Yadgarovna	
ESG-ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ПО ПРОИЗВОДСТВУ ПОЛИМЕРНОЙ УПАКОВКИ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И МИРОВЫЕ ПРАКТИКИ	172
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
MAJBURIY IJRO HARAKATLARINI RAQAMLASHTIRISHNI YANADA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	177
Matmuratova Nasiba Azatovna	
OZIQ-OVQAT KORXONALARIDA KICHIK BIZNESNING RAQOBATBARDOSHLIGINI CHEKLOVCHI OMILLAR TAHLILI	181
Pulatov Abdulla	
INVESTITSION LOYIHALARNING IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI VA ULARNI MOLIYALASHTIRISH ISTIQBOLLARI	185
Nazarov Aziz Avazovich	
ФИНАНСОВАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ	190
Тажибаева Кызларгул Ажиниязовна	
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI DIVERSIFIKATSIYALASHNING MAQSADLI PROGNOZ PARAMETRLARI	197
Omonova Nafisa Qahramon qizi	
MANAGEMENT STRATEGIES IN WOMEN'S BUSINESS: GENDER-SPECIFIC APPROACHES, INNOVATIVE MODELS, AND DIGITAL TRANSFORMATION	200
Ahrorova Asila	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARI INNOVATSION FAOLIYATI SAMARADORLIGIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	207
Hakimova Oydina Abdulhamidovna, Yuldasheva Nilufar Abduvaxidovna	
INSON TARAQQIYOTI INDEKSI VA UNI ANIQLAB BERUVCHI KO'RSATKICHLARNING KORRELYATSION-REGRESSION TAHLILI	212
Tursunov Rasul Tairovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В УЗБЕКИСТАНЕ В УСЛОВИЯХ ПЕРЕХОДА НА МЕЖДУНАРОДНЫЕ СТАНДАРТЫ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ	218
Эргашева Феруза Насруллаевна	
ENHANCING THE METHODOLOGICAL FRAMEWORK FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TOURISM VILLAGES IN UZBEKISTAN	226
Khudaynazarova Dilorom Khayrullaevna	
THE ROLE OF INNOVATION IN ENSURING COMPETITIVENESS IN THE GREEN ECONOMY	231
Musadjanova Nargiza Abduvoxid qizi	
O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA INGLIZ TILINING O'RNI VA SAMARADORLIGI	238
Saodat Sadriddinova	
OLIY TA'LIMDA CHET TILLARNI O'QITISH UCHUN RAQAMLI BOSHQARUV STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	243
Saida Xabibullayeva	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ФИСКАЛЬНЫХ МЕХАНИЗМОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В СФЕРЕ ТУРИЗМА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	247
Исматиллаева Роза Тухтамуратовна, Тураева Сурия Тельмановна	

INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASTERINING QIYMAT YARATISH UZLUKSIZ ZANJIRIDA AGROSERVIS XIZMATLARI KO'RSATISHNI TAKOMILLASHTIRISH	252
Kudratova Iroda Turdibayevna	
QISHLOQ XO'JALIGI IQTISODIYOTIDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI	257
Nurullayeva Raushan Koptleuovna, Nurimbetov Timur Uzaqbergenovich	
FIZIKA UMUMIY KURSIGA NANOTEXNOLOGIYA TUSHUNCHALARINI KIRITISHNING METODIK ASPEKTLARI VA KOMPONENTLARI	260
Sottarov Abduvali Umirqulovich	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK HISOBOTLAR VA ULARNING TUTGAN O'RNI.....	266
Sayfullayev Mexroj Sayfullayevich	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	272
Rahmanova Sitara Bahodir qizi	
SANOAT KORXONALARIDA OPERATSION MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	277
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
IQTISODIY O'SISH DRAYVERLARINI RIVOJLANTIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA MOLIYAVIY XAVFLARNI BOSHQARISH.....	283
Turopova Nigora Xolmurod qizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSION INVESTITSİYALASH VA MUQOBIL MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARINI JORIY ETISH (SIRDARYO VILOYATI MISOLIDA)	286
Maxamadiyev Turg'unboy Jumabayevich	
O'ZBEKISTONDA XO'JALIK JAMIYATLARI KUZATUV KENGASHLARI FAOLIYATINING ILMIY-METODOLOGIK ASOSLARINI RIVOJLANTIRISH.....	292
Valijonov Akmaljon	
IQTISODIYOTNING AGRAR SEKTORIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH: NAZARIY VA USLUBIY YONDASHUVLAR	296
Matrasulov Baxodir Erbutayevich	
O'ZBEKISTON MOLIYA TIZIMIDA MAHALLIY MOLIYANING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	303
Safarmurodova Marjona To'raqulovna	
МЕТОД ФОРМИРОВАНИЯ ЭФФЕКТИВНОГО ТУРИСТИЧЕСКОГО ПАКЕТА	308
Наурызбаев Алиакбар Рустамович	
QASHQADARYO VILOYATI SANOATINI XUDUDIY TARKIBINI TAKOMILASHTIRISH YO'LLARI	311
Uralov Eliboy Omonovich	
INNOVATSION VA AN'ANAVIY YONDASHUVLAR ASOSIDA KO'CHAT YETISHTIRISHNING TAQQOSLAMA TAHLILI	316
Abdulfarmonov Farrux Faxriddinovich	
EKSPORT IMKONIYATLARI VA LOGISTIKA SAMARADORLIGINI SOLISHTIRISH.....	320
Safarova Muxabbat Radjabovna	
IJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI O'SISHI DINAMIKASI VA LIKVIDLIK KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	324
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
KO'CHMAS MULKNI OMMAVIY BAHOLASHNING INNOVATSION TEXNOLOGIYALARI.....	331
Xushvaqtov Jasur Shuhrat o'g'li	
TURIZM XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI SUBYEKTLARDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNI MHXS GA O'TKAZISHDA TRANSFORMATSIYA REJASINI ISHLAB CHIQUISH MASALALARI.....	339
G'afforov Ilhomjon Ilyosjonovich	
QURILISH SANOATI KORXONALARI DIVERSIFIKATSIYALASHUVINING IQTISODIY MEXANIZMLARI	343
Yembergenova Aynur Aydosbaevna	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANISHNING NAZARIY JIHATLARI	351
Ulashova Zarnigor Botirali qizi	

KAPITAL BOZORI ORQALI MAMLAKAT IQTISODIYOTIGA INVESTITSIYA JALB QILISHNING BELARUS TAJRIBASI	357
<i>Abduraxmanov Adham Raxmatullayevich</i>	
BARQAROR QISHLOQ XO'JALIGI AMALIYOTLARINI JORIY ETISHDA XULQ-ATVOR OMILLARINING NAZARIY VA AMALIY AHAMIYATI	362
<i>Tadjiyev Abdusame Abduhamidovich</i>	
SANOAT KORXONALARIDA RISKLARNI BOSHQARISH TIZIMINI JORIY ETISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	367
<i>Abduxamid Abdumalikovich Bektemirov</i>	
O'ZBEKISTONDA MEHMONXONALARNI MOLIALASHTIRISH ORQALI JOYLASHTIRISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	373
<i>Xasanova Naimaxon Akmal qizi</i>	
SOLIQ YUKINI OPTIMALLASHTIRISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	381
<i>Jovliyeva Zuhra Chori qizi</i>	
SANOATNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA "YASHIL" INVESTITSİYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	386
<i>Ibragimov Zaxid Taxirovich</i>	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ УПРАВЛЕНИЯ БАНКОВСКИМИ АКТИВАМИ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО ПРИМЕНЕНИЯ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НАЦИОНАЛЬНЫЙ БАНК РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	395
<i>Т.И.Бобакулов, Тухтамышева Гулнора Усмановна</i>	
AGRAR TARMOQQA JALB QILINAYOTGAN INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINI ISHLAB CHIQRISH FUNKSIYALARI YORDAMIDA EKONOMETRIK BAHOLASH.....	401
<i>Xatamov Ochildi Qurbonovich, Badalov Jamshid Jamolovich</i>	
IJARA OPERATSIYALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING KAMCHILIKLARI VA UZVIY TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	409
<i>Oripova Saodat Mirfotix qizi</i>	
SANOAT KORXONALARINING INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISH.....	414
<i>Xolboyeva farangiz xayrulloevna</i>	
SUN'IY INTELLEKT VA RAQAMLI VOSITALARNING TA'LIM JARAYONIDAGI O'RNI.....	419
<i>To'xtamisheva Dilrabo Shermonovna</i>	
MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTINI KENGAYTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARI	424
<i>Kalenov K.T.</i>	
HUNARMANDCHILIK BRENDLARINING BOZOR OMILLAR TIZIMINI (MAHSULOT, NARX, TAQSIMOT, TARG'IBOT) TAKOMILLASHTIRISHNING USLUBIY ASOSLARI	428
<i>Ergasheva Aziza</i>	
NAMANGAN VILOYATI IQTISODIYOTIDA TARKIBIY O'ZGARISHLAR: HUDUDIY VA TARMOQ TAHLILI	436
<i>Tohirov Jahongir Muzaffar o'g'li</i>	
WATER HARVESTING FOR CLIMATE RESILIENCE IN UZBEKISTAN'S AGRICULTURE: OPPORTUNITIES, BARRIERS, AND POLICY RECOMMENDATIONS	445
<i>Kripa Mondal, Dr. Anita Banerjee</i>	
O'ZBEKISTONDA TABIIY VA IQTISODIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHNI TA'MINLASH YO'LLARI	454
<i>Sattarov Abdusamat Umirqulovich</i>	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	459
<i>Nasibboyev Fazliddin Sirojiddinovich</i>	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA RISKLARNI MONITORING QILISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDAGI MAVJUD MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF QILISH YO'LLARI	464
<i>Hamroyev Sherzod Axtamovich</i>	
SIRKULYAR IQTISODIYOT — IQTISODIY BARQARORLIKNING MUHIM OMILI	471
<i>Hasanov Sh. Sh.</i>	

МАРКЕТИНГОВЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ВУЗА.....	482
<i>Алиев Абдулазиз Исмаилович, Кахрамонова Азиза Шухрат кизи</i>	
TEMIR YO'L SOHASINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	488
<i>Orifova Ximoyat Shovkat qizi</i>	
O'ZBEKISTONDA ZIYORAT TURIZMINI TASHKIL ETISH VA RIVOJLANTIRISHDA XALQARO TAJRIBADAN FOYDALANISH YO'LLARI.....	494
<i>Raximova Dilfuza Mirzakasimovna</i>	
O'ZBEKISTONDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA MILLIY HUNARMANDCHILIKNING IQTISODIY SALOHIYATINI BAHOLASH VA EKONOMETRIK PROGNOZLASH	503
<i>Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna</i>	
MINTAQAVIY IQTISODIY O'SISHNI BAHOLASHDA EKONOMETRIK MODELLAR VA GEOSTATISTIK USULLARNI TAKOMILLASHTIRISH: SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA	509
<i>Sattorov Sanjar Abdumurodovich</i>	
XODIMLARNI MOTIVATSIYA QILISH VA ULARNING ISH FAOLIYATIGA TA'SIRI: O'ZBEKISTONDAGI KICHIK VA O'RTA BIZNES MISOLIDA	518
<i>Yuldashov Aziz</i>	
RAQOBAT MUHITIDA AVTOMOBIL SANOATI KORXONALARIDA BRENND STRATEGIYASINI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARI	522
<i>Boboyev L. Kadrxo'ja Djuraxodjeyevich</i>	
XODIMLARNI O'QITISH, QAYTA TAYYORLASH VA ISHSIZLARNI KASBGA YO'NALTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI (GERMANIYA MISOLIDA).....	528
<i>Sattorov Ramziddin Shovxiddin o'g'li</i>	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY BARQARORLIGINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI.....	533
<i>Yangiboyev Sardor Ernazar o'g'li</i>	
O'ZBEKISTON HUDUDLARIDA SANOAT ISHLAB CHIQRISHINI RIVOJLANTIRISHDA CHIQUINDISIZ VA AYLANMA IQTISODIYOT TAMOYILLARINI QO'LLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	542
<i>Nabiyeva Nilufar Olim qizi</i>	
МАШИННОЕ ОБУЧЕНИЕ В ПРОГНОЗИРОВАНИИ РЫНОЧНЫХ ТЕНДЕНЦИЙ В УСЛОВИЯХ ПЕРЕХОДА К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ	548
<i>Тен Марина Владимировна</i>	
РОЛЬ, СУЩНОСТЬ И ЗНАЧЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО МЕДИЦИНСКОГО СТРАХОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	555
<i>Каюмова Гузел Иброхимхановна</i>	
QURILISH KORXONALARIDA AKTIVLARNI TAN OLIISHNING XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHTIRISHNI O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	562
<i>Yahyojev To'liqin Ismatulla o'g'li</i>	
IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA MEVA-SABZAVOTCHILIK KORXONALARINI BOSHQARUV MEKANIZMLARI	566
<i>Xudoyberganova Dilnoza Anvarjon qizi</i>	
QURILISH KORXONALARIDA BOSHQARUV MUNOSABATLARI MAZMUNI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	572
<i>Toshimov Azizbek Hakimovich</i>	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDAGI KOMPANIYALAR KAPITALINI MAKSIMALLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	576
<i>Muradova Dildora Abdusalimovna</i>	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARDAGI KREDIT RISKLARINI BOSHQARISHDA BAZEL III TALABLARI	581
<i>Norova Nozima Nabiyevna</i>	
ЦИРКУЛЯРНАЯ ЭКОНОМИКА КАК ИНСТРУМЕНТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ, МИРОВАЯ ПРАКТИКА И ПЕРСПЕКТИВЫ ВНЕДРЕНИЯ	588
<i>Алиева С.С.</i>	

KORXONALARDA SOLIQ HISOBINI TASHKIL ETISH VA UNING BUXGALTERIYA HISOBİ BILAN O'ZARO BOG'LIQLIGI	594
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
HUDUDIY KORXONALARDA BIZNES JARAYONLARNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY BOSHQARUV MODEL VA TAMOYILLARINING AHAMIYATI	599
Azimova Maxfuza Rashidovna	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА - ВАЖНЫЙ ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА	604
Пирназаров Шоназар Махтовович	
RAQAMLASHTIRISH JARAYONINING O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRI.....	608
Abdinazarov Suhrobbek Bekmurod o'g'li, Saydullayev Azamat Jo'raqul o'g'li	
SINGAPUR VA JANUBIY KOREYADA BIZNES SUBYEKTLARINI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH.....	615
Nasriddinov Qobilbek Qurbonbekovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL ENERGIYAGA O'TISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	620
Hayitov Jamshid Xolboyevich	
LOYIHALARNI STRATEGIK REJALASHTIRISHDA BIG DATA TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH MEKANIZMLARI	625
Xamrayev Zuxritdin Abduraxmanovich	
LOYIHA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA LOYIHA JAMOASINING ROLI VA FUNKSIYALARI	629
Utemuratov Sadik Muratovich	
IQLIM O'ZGARISHI VA RESURLAR CHEKLANGANLIGI SHAROITIDA YASHIL TURIZM MODELLARINING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARINI TIZIMLI TAHLIL QILISH VA RIVOJLANTIRISH	633
Rasulova Nigora Yusupovna	
ВЛИЯНИЕ КУЛЬТУРНЫХ РАЗЛИЧИЙ НА ПРОЦЕСС УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ КОММУНИКАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ ПОДХОД.....	637
Латипов Ашур Али Рустам угли, Хамидов Далер Дилшодович	
ADAM SMIT IQTISODIY G'OYALARI VA ULARNING ZAMONAVIY IQTISODIYOTDAGI AHAMIYATI.....	641
Boymatov Xoliyor Qurbonovich	
SANOAT KORXONALARIDA MAHSULOT SIFATINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	646
Baytanov O'ralboy Miraqul o'g'li	
SOCIAL PROTECTION SYSTEM OF THE POPULATION IN THE CONDITIONS OF A TRANSFORMATIONAL ECONOMY.....	651
M. Sh. Rakhimova	
SANOATNI YASHIL TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBA, SIYOSIY MEKANIZMLAR VA O'ZBEKISTON UCHUN AMALIY XULOSALAR	655
To'qumbetov Og'abek Shavkat o'g'li, Ruziyeva Dilobar Isomjonovna	
TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA AHOLI FAROVONLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	661
Bobayev Isroiljon Abdinabiyevich	
IMPROVING THE EFFECTIVENESS OF THE MAHALLA INSTITUTION IN THE TERRITORIAL GOVERNANCE SYSTEM: MODERNIZATION OF INSTITUTIONAL AND ORGANIZATIONAL MECHANISMS	666
Mirbabayev Farrukh Atkhamovich	
AHOLINI UY-JOY BILAN TA'MINLASHDA DAVLAT BUDJETI XARAJATLARI TAHLILI	674
Xannarov Komiljon Karimovich	
INVESTITSIYA KO'CHMAS MULKI HISOBINI TASHKIL QILISH VA TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	681
Maxmudov Jamshed Ashrafovich	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМА ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ РАЗВИТИЯ ПАЛОМНИЧЕСКОГО ТУРИЗМА.....	687
Навруз-Зода Бахтиёр Негматович, Мусаев Маликжон Кароматович	

TRANSFORMING UZBEKISTAN THROUGH DIGITALIZATION IN A GLOBALIZED WORLD.....	694
Narzullaeva Umidakhon Nodir qizi	
SUG'ORILADIGAN YERLARDA SUVDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	699
Elomonov Ro'zimurod Doniyor o'g'li, Abdug'aniyev Otabek Allajonovich	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИОННЫХ И ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ.....	704
Р. И. Хакимов	
TURIZM SOHASIDA OILAVIY TADBIRKORLIKNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHGA USLUBIY YONDOSHUVLAR	713
Pardayeva Ozoda Mamayunosovna	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINI BOSHQARISHDA SAMARADORLIK HOLATI TAHLILI	718
Kasimov Saidakmal Saidahrolovich	
BANKLARNING IJTIMOIIY ROLINI OSHIRISHDA YASHIL DEPOZITLARNING AHAMIYATI	722
Berdiyev Akram O'ktamovich	
CHAKANA BANK XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI	728
Xikmetov Nodirbek Ikromovich	
AHOLI DAROMADLARI TENGSIZLIGINING SHAKLLANISHI, UNING IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI TAHLILI	735
Atayev Jaxongir Erkinovich	
KORXONALARDA DAROMAD VA XARAJATLAR BILAN BOG'LIQ MOLIVAVIY XATARLAR TASNIFI VA ULARNI AUDITDA ANIQLASH USULLARI.....	740
Mehriyev Sobit Sayim o'g'li, Dadarbayev Muzaffar Abduraxmanovich	
GREEN BONDS: ESSENCE, SIGNIFICANCE AND DEVELOPMENT PROSPECTS IN UZBEKISTAN	746
Susanna S. Alieva	
RAQAMLI IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	753
Marupov Qobil Komilovich	
МОДЕЛЬ ЧЕБОЛЬ ОРГАНИЗАЦИИ БИЗНЕСА В РЕСПУБЛИКЕ КОРЕЯ: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЙ И СРАВНИТЕЛЬНО-УПРАВЛЕНЧЕСКИЙ АНАЛИЗ	758
Латипов Ашур Али Рустам ўғли, Ризаева Зумрад Алишеровна	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI RAG'BATLANTIRISHDA SOLIQ PREFERENSIYALARINING ROLI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	762
Allaberganova Kumush Javlonbek qizi, Beknazarova N.T.	
AKSIZ SOLIG'INING BUDJET DAROMADLARI SHAKLLANISHIDAGI O'RNI VA MAZKUR SOLIQNI BUDJETGA UNDIRISH TARTIBINING TAHLILI	769
Nazarova Rushana Ravshan qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA XORIJIY INVESTITSIYALARNING ROLI: XORAZM VILOYATI MISOLIDA.....	774
Ibodullayev Dilshod Ibragimovich	
HUDDIY INVESTITSION JOZIBADORLIKNI BAHOLASHNING OPTIMIZATSIYALANGAN METODOLOGIYASI: ASOSIY KO'RSATKICHLARNING KO'P O'LCHOVLI TAHLILI.....	781
Xolmurotova Diyoraxon Ibragimovna, Xoliyorova Shoxista Qahramon qizi	
ЭКОНОМИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ РАЗВИТИЯ ГЕРМАНИИ	788
Артикова Шохиди Ильясовна	
"YASHIL" TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA KORXONALAR MARKETING STRATEGIYASINI SHAKLLANTIRISHNING XUSUSIYATLARI	793
Rasulova Nigora Nematovna	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA ASOSIY KAPITALGA INVESTITSIYALARNI JALB QILISH YO'NALISHLARI	799
Sultanova Aziza Baxtiyar qizi	

KORXONALARDA INSON RESURSLARINI BOSHQARISH ORQALI IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	802
<i>Aminova Shaxnoza Aziz qizi</i>	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI VA ULARNI BAHOLASH USULLARI.....	807
<i>Nazirova Sayyora Baxtiyorovna, Qulmamatova Barno Omonovna, Sharifova Nargiza Djurayevna</i>	
MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARINI JORIY ETISHNING O'ZBEKISTON KORXONALARIDA MOLIYAVIY SHAFFOFLIKKA TA'SIRI	811
<i>Murodova E'zoza Maqsud qizi</i>	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI TA'MINOT ZANJIRINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH: ISHLASH MEKANIZMI VA ALGORITMINI ISHLAB CHIQUISH	816
<i>Umarov Bobur Murtazoyevich</i>	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI INVESTITSIYA FAOLLIGINI OSHIRISH ORQALI MOLIYAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH	822
<i>Abduxakimov Eldor Djaloliddinovich</i>	
AGRAR SOHADA KADRLAR TAYYORLASHNI BOSHQARISHNING ILMIY-NAZARIY METODOLOGIK ASOSLARI	829
<i>Boltayev Nurali Shiramatovich</i>	
MAMLAKATIMIZ TURIZM SOHASI XIZMATLAR SIFATI BILAN BOG'LIQ IQTISODIY KO'RSATKICHLAR	838
<i>Suyunov R. G'.</i>	
ПРОБЛЕМЫ И ОГРАНИЧЕНИЯ В ГОРНОДОБЫВАЮЩЕЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН. ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ	844
<i>Джулибеков Нурмат Каршибекович, Жулиева Гулноз Юлдашевна</i>	
BIZNES JARAYONLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH ASOSLARI	849
<i>Yoqubjanov Muminmirzo Nosirjon o'g'li, Erkinxojiyev Ismoiljon</i>	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASINING ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI, AHAMIYATI VA UNING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI	853
<i>Ernazarov Gulam Bekbaevich</i>	
SANOAT KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHDA TIJORAT BANKLARINING ROLI	860
<i>Mirzokirov Mirramizjon Mirxoshim o'g'li</i>	
ФИНАНСОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦИИ И УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ.....	867
<i>Урунова Мафтуна Гайратовна</i>	
АНАЛИЗ ТЕКУЩЕГО СОСТОЯНИЯ ЭКОНОМИКИ БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ И ЕЁ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ	871
<i>Некова Фатима Борисовна</i>	
MINTAQA SANOATINI MODERNIZATSIYA QILISHDA KLASTERLASH VA RAQAMLI BOSHQARUV TIZIMLARINING AHAMIYATI (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA)	876
<i>Abdinazarov Xusan Shaymanovich</i>	
ТЕМИР YO'L TRANSPORTI TIZIMINI BOSHQARISHDA ZAMONAVIY TASHKILY-IQTISODIY USULLARDAN FOYDALANISH	882
<i>Kayumov Z.O.</i>	
O'ZBEKISTONDA VALYUTA KURSINING SHAKLLANISHI VA UNING INFLATSIYA DARAJASIGA TA'SIRI MEKANIZMI.....	887
<i>Matrizayev Zafar Gulimboy o'g'li, Viqorjon Bahridinov Akbar o'g'li</i>	
МЕХНАТ BOZORINING TRANSFORMATSIYASI VA UNING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI.....	892
<i>Soatmo'minova Zarnigor Olimjon qizi, Ollokulova Feruza Mansurovna</i>	
RAQAMLI IQTISODIYOTNING TURIZMDA MOHIYATI VA AHAMIYATI.....	897
<i>Mahmudov Sunnatjon Abdujabbor o'g'li</i>	
НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ НА ОСНОВЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ.....	901
<i>Мирзаев Кулмамат Джанзакович</i>	

ELEKTR UZILISHLARINING HUDUDIY IQTISODIYOTGA TA'SIRI VA RISKLARNI BOSHQARISH MEXANIZMLARI	906
<i>Oltiboyeva Feruza Ulug'bek qizi</i>	
DAVLAT TRANSPORT KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYASINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	911
<i>Uktamov Sarvar Atxam o'g'li</i>	
ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ИНСТРУМЕНТЫ ПОДДЕРЖКИ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ В СТРАНАХ ЕС, США И ЯПОНИИ	915
<i>Газизова Эльмира Хамидовна, Мелибаева Гульнора Ачилевна</i>	
SANOATNI HUDUDIY RIVOJLANTIRISHDA ISHLAB CHIQRISH SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISH OMILLARI	921
<i>O'zmanov Ixtiyor Ibragim o'g'li</i>	
SUG'URTA INSTITUTLARI FAOLIYATIDA INNOVATSION YO'NALISHLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	926
<i>Sherov Sanjar Radjabovich</i>	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI STRATEGIYALAR ASOSIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	932
<i>Umurov Jasurbek Jamil o'g'li</i>	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA KASABA UYUSHMALARI FAOLIYATINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	936
<i>Raxmonov Abduxalil Rasulovich</i>	
INKLYUZIV TA'LIM XIZMATLARINING RAQAMLI EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISHDA DAVLAT, OTM VA IT INFRATUZILMA INTEGRATSIYASI.....	940
<i>Maxkamova Kamola</i>	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA BUDJETLASHTIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH (ENERGETIKA KORXONALARI MISOLIDA).....	944
<i>Sobirov Shoyadbek Kurbonaliyevich</i>	
UY-JOY QURILISHINI RIVOJLANISHINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	950
<i>Usmanov Mirumar Abdulla o'g'li</i>	
TIKUV-TRIKOTAJ MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRUVCHI KICHIK KORXONALARNING IQTISODIY KO'RSATKICHLARI TAHLILI	956
<i>Abduhamidov Abdurahmon Abdulatif o'g'li</i>	
O'ZBEKISTONDA 2026-2030-YILLARGA MO'LJALLANGAN SOLIQ MA'MURCHILIGI STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	963
<i>Ismailov Timur Atabayevich</i>	
SAVDO LIBERALIZATSIYASINING DAVLAT BUDJETI DAROMADLARI TARKIBIGA TA'SIRI	969
<i>Sardorjon Maxmudov Sobirjon ug'li</i>	
MAHALLIY BUDJETLAR MOLIYAVIY BARQARORLIGINING UY XO'JALIKLARI FAROVONLIGI VA HUDUDIY IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRINI EMPIRIK TAHLIL QILISH.....	977
<i>Safarmurodova Marjona To'raqulovna, Ollokulova Feruza Mansurovna</i>	
FACTORS INFLUENCING THE FORMATION OF FINANCIAL SUSTAINABILITY IN INDUSTRIAL ENTERPRISES: EVIDENCE FROM THE OIL AND GAS SECTOR.....	982
<i>Ergashev Muhibbek Aslamovich</i>	
O'ZBEKISTON MOLIYA BOZORIDA FIN TECH KOMPANIYALARI VA BANKLAR HAMKORLIGINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	988
<i>Rajabova Umida Umurzoqovna</i>	
ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ НАЛОГОВЫХ ПРЕФЕРЕНЦИЙ И ЛЬГОТ В ОБЕСПЕЧЕНИИ РЕГИОНАЛЬНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ (НА ПРИМЕРЕ СУРХАНДАРЬИНСКОЙ ОБЛАСТИ)	995
<i>Отамуродова Дилдора Абдуқримовна</i>	
THE IMPACT OF DIGITAL TECHNOLOGIES ON INTERNATIONAL MARKETING: RESHAPING GLOBAL MARKET ENTRY STRATEGIES AND CONSUMER ENGAGEMENT	1001
<i>Aziz Kurbanovich Abdullaev, Ne'matullyev Bekmirzo Bozorboy o'g'li, Abdusalomov Samandar Azizbek o'g'li</i>	

TARIXIY-MADANIY TURIZM XIZMATLARINI MINTAQADA RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARINI MODERNIZATSIYA QILISH.....	1010
Erkayeva Barno Abduraximovna	
GLOBAL IQTISODIY INTEGRATSIYA SHAROITIDA MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA MENEJMENT YONDASHUVLARINING ROLI: O'ZBEKISTON MISOLIDA.....	1015
Mahmudova Madinaxon Jumaboy qizi	
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ УКРЕПЛЕНИЯ ДОХОДНОЙ БАЗЫ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	1020
Т. И. Бобакулов, Г. Ч. Джавлиев	
ECOTOURISM DEVELOPMENT POTENTIAL AND THE ROLE OF GUIDES IN REGIONAL TOURISM GROWTH: EVIDENCE FROM THE NAVOI REGION OF UZBEKISTAN.....	1024
Axmadova Iroda Muzaffar kizi	
DIGITAL ECONOMY DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN AND ITS PRIORITY DIRECTIONS.....	1030
Ollokulova Feruza Mansurovna, Guzal Abdimurodova Panjiyevna	
KORRELYATSION - REGRESSION TAHLILNING QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA QO'LLANILISHI AHAMIYATI.....	1035
Butanova Dilnoza Rustamovna	
MADANIYATLARARO YETAKCHILIK VA LINGVOMADANIY KOMPETENTSIYA BOSHQARUV ISHI SIFATIDA.....	1042
Rahimova Gulnoza	
SANOAT KORXONALARINI YANGI TEXNIKA VA TEXNOLOGIYA BILAN TA'MINLASH JARAYONLARINING HOZIRGI ZAMON HOLATI.....	1052
Akbarova Maloxat Atabekovna	
UMUMIY OVQATLANISH KORXONALARIDA INNOVATSION RIVOJLANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEXANIZMLARINI MODERNIZATSIYA QILISH.....	1056
Abdukadirova Nilufar Abdaxatovna	
FARG'ONA VILOYATIDA INVESTISIYA SIYOSATINI SHAKLLANTIRISH BARQAROR IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISH OMILI SIFATIDA.....	1062
Qo'chqarov Yunusali Sobirjonovich	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL KREDITLASH" TIZIMI: NAZARIYA VA AMALIYOT.....	1069
Erkinov Farrux Rustam o'g'li	
AKSIZ SOLIG'I MA'MURIYATCHILIGI TADBIRLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	1075
Nazarova Rushana Ravshan qizi	
MOL-MULK SOLIG'I TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING MOLIVAVIY ASOSLARI.....	1080
Qodirov Hasan Do'stqobilovich	
AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI ORQALI IQTISODIY JARAYONLARNI RAQAMLASHTIRISH MEXANIZMLARI.....	1084
Matyoqubov Yo'ldoshboy Ergashboy o'g'li	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI SOLIQ VOSITASI ORQALI QISQARTIRISHDA HUKUMATNING ROLI.....	1089
Pirnafasov Sarvar Bardibayevich	
HUDUDNING TURIST JOZIBADORLIGINI IQTISODIY BAHOLASH VA TARTIBGA SOLISHNING NAZARIY TAMOYILLARI.....	1093
Q.A. Musaxanov	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA ZAMONAVIY BOSHQARUV YONDASHUVLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1098
Umarova Nilufar Abdukaxor qizi	
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	1103
Ulashev Xubbim	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA OBODONLASHTIRISH XIZMATLARINING IQTISODIYOTGA TA'SIRI.....	1107
Hayitov Jamshid Xolvoyevich, Ibragimova Gulhayo Nuriddin qizi	
INVESTITSIYALARNI JALB ETISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI OLIY TA'LIM MUASSASALARINING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	1112
Abdurasulov Sardor To'lqin o'g'li	

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI TO'LOV QOBILYATI HOLATI TAHLILI	1119
Adilova Zohida Ikromjonovna	
HUDUDIIY IQTISODIY O'SISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING INSTITUTSIONAL OMILLARI VA SAMARADORLIGI	1124
Turdiqulov Farrux Ravshanjon o'g'li, Sadibekova Bibisara Djapparovna	
SANOAT TARMOQLARIDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH STRATEGIYALARI	1130
Yaxyayeva Inobat Karimovna	
KICHIK BIZNESDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA INNOVATSIYALARNI BOSHQARISH.....	1136
Abdullayeva Shaxnoza Esonovna	
EKOTURIZMNING O'ZBEKISTON TURIZM BOZORIDAGI RIVOJLANISH SALOHIYATI.....	1141
Muxtarov Botir Abdusattarovich	
ISHSIZ VA BAND BO'LMAGAN FUQAROLARNING BANDLIGINI TA'MINLASH VA MEXANIZMLARI	1145
Olimov Bekzod Nariman o'g'li	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA HUDUDIIY RIVOJLANISH VA INVESTITSIYA SIYOSATINING AHAMIYATI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	1149
Kurbanov Aybek Turabayevich	
RIVOJLANAYOTGAN IQTISODIYOTLARDA DAROMADLAR TENGSIZLIGINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....	1154
Toshaliyeva Saodat Toxirovna, Abdunazarova Shahnoza Norqo'chqor qizi	
MILLIY INNOVATSION TIZIMNI TRANSFORMATSIYALASHNING MOLIYAVIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	1162
Azimov Bobir Fattoheвич	
ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING STARTUP DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN AMONG THE YOUNG GENERATION	1169
Usmonkhujayeva Nigina G'ofur qizi	
O'ZBEKISTONDA MUQOBIL ENERGIYA MANBALARIDAN FOYDALANISH HOLATI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	1174
Abdurazzoqov Hojiakbar Alisher o'g'li	
O'ZBEKISTON RAQAMLI BANK XIZMATLARI BOZORINING RIVOJLANISH DINAMIKASI VA ASOSIY TENDENSIYALARI.....	1179
Karimov Odiljon Boqiyevich	
ЗАКОНОМЕРНОСТИ ПОВЕДЕНИЯ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ В ФОРМИРОВАНИИ РЫНОЧНОГО СПРОСА.....	1185
Камилова Наргиза Абдукажоровна	
BUDJET TASHKILOTLARINI SAMARALI BOSHQARISHDA ICHKI AUDITNING ROLI	1188
Karimov Djaxongir Ganiboevich, Nasriev G'olibjon Muxiddinovich	
YAPONIYADA IJTIMOIIY HIMOYA DASTURLARI VA IJTIMOIIY SUG'URTA TIZIMI	1193
Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li	
KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION MARKETING KONSEPSIYASIGA O'TISHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1197
Bobomurodov Qayimjon Homidovich	
ВЛИЯНИЕ ЦЕНОВОЙ КОНКУРЕНЦИИ НА УСТОЙЧИВОСТЬ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В УЗБЕКИСТАНЕ	1203
Гойибназарова Нозимахон Хамзаевна	
SUG'URTA TASHKILOTLARI DAROMADLARI VA ULARNING SOLIQQA TORTISH MEKANIZMI.....	1209
Buranova Lola Vaxobovna, Yaxshillikov Murod	
BUDJET MABLAG'LARIDAN SAMARALI FOYDALANISHDA RAQAMLASHTIRISH VA JAMOATCHILIK NAZORATINI KUCHAYTIRISH MEKANIZMLARI	1215
Ro'ziyeva Dilobar Isomjonovna, Muxtorov Muhammadyunus Muhammadyusuf o'g'li	
ПОВЫШЕНИЕ ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ И СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ РЕГУЛИРОВАНИЯ РЫНКА ТРУДА.....	1222
Камилова Наргиза Абдукажоровна	

SIRKULAR IQTISODIYOTDA KO'P TOMONLAMA MANFAATDOR TOMONLAR HAMKORLIGINING YUTUQLARI	1226
Sodiqov Zokir Rustamovich	
O'ZBEKISTONDA SPORT TURIZMINI RIVOJLANISH HOLATI VA ASOSIY TENDENTSIYALARINING TAHLILI: TOG', SUV, VELO, EXTREMAL SPORT TURIZMLARI MISOLIDA	1233
Kalandarov Jalol Abduljalilovich	
ГЕНДЕРНАЯ ДИФФЕРЕНЦИАЦИЯ ФИНАНСОВОЙ ГРАМОТНОСТИ И ПОВЕДЕНЧЕСКИХ ХАРАКТЕРИСТИК СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЁЖИ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ	1242
Захарова Ирина Борисовна	
QURILISH SANOATI KORXONALARIDA EKOLOGIK BOSHQARUV TIZIMINI JORIY ETISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	1247
Xolov Xamza Tojiddinovich	
INNOVATSION SALOHİYATNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI JORIY ETISHNING HUDUDIY SSENARIYLARI: NOMUTANOSIBLIKLAH VA PROGNOZLI BAHOLASH	1254
Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich	

INNOVATSION SALOHIYATNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI JORIY ETISHNING HUDUDIY SSENARIYLARI: NOMUTANOSIBLIKLAR VA PROGNOZLI BAHOLASH

Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich

Namangan davlat texnika universiteti dotsenti

E-mail: d_muzaffar@inbox.ru

Annotatsiya. Ushbu maqola innovatsion salohiyatni boshqarish metodologiyasini mintaqalar kesimida joriy etish jarayonini hududiy ssenariylar asosida chuqur ilmiy tahlil qilish hamda hududlar o'rtasida shakllanayotgan innovatsion nomutanosibliklarni prognozli baholashga bag'ishlangan. Tadqiqotning asosiy maqsadi innovatsion rivojlanish darajasi jihatidan farqlanuvchi hududlarda boshqaruv mexanizmlarining samaradorligini aniqlash va turli ssenariylar doirasida ularning qisqa, o'rta va uzoq muddatli natijalarini baholashdan iborat. Maqolada innovatsion salohiyat hududiy iqtisodiyot konsepsiyasi asosida ko'pkomponentli tizim sifatida talqin qilinib, inson kapitali sifati, ilmiy-tadqiqot va innovatsion infratuzilmaning rivojlanganligi, texnologik tayyorgarlik darajasi, institutsional muhit va boshqaruv sifati o'rtasidagi o'zaro bog'liqliklar ochib beriladi. Hududlararo innovatsion nomutanosibliklarning shakllanish sabablari tarkibiy va institutsional omillar kesimida tahlil qilinadi. Inertsion, moslashuvchan va tezlashtirilgan innovatsion rivojlanish ssenariylari asosida boshqaruv metodologiyasini joriy etishning ehtimoliy oqibatlarini prognoz qilinib, ularning hududiy tafovutlarga ta'siri baholanadi. Tadqiqot natijalari hududiy innovatsion siyosatni takomillashtirish, resurslarni ustuvor yo'nalishlar bo'yicha taqsimlash va innovatsion nomutanosibliklarni qisqartirishga qaratilgan strategik qarorlar uchun ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: innovatsion salohiyat, hududiy rivojlanish, innovatsion boshqaruv, ssenariyli tahlil, prognoz baholash, hududiy nomutanosiblik, innovatsion siyosat, inson kapitali, ilmiy-tadqiqot infratuzilmasi, institutsional muhit, texnologik rivojlanish, mintaqaviy iqtisodiyot, strategik rejalashtirish.

Abstract. This article is devoted to an in-depth scientific analysis of the implementation of innovation potential management methodology across regions based on territorial scenarios, as well as to the predictive assessment of emerging interregional innovation disparities. The main objective of the study is to determine the effectiveness of management mechanisms in regions with different levels of innovative development and to evaluate their short-, medium-, and long-term outcomes within various scenarios. The article conceptualizes innovation potential as a multi-component system within the framework of regional economics and reveals the interrelations between the quality of human capital, the development of research and innovation infrastructure, the level of technological readiness, the institutional environment, and the quality of governance. The causes of interregional innovation disparities are analyzed from structural and institutional perspectives. Based on inertial, adaptive, and accelerated innovation development scenarios, the potential outcomes of implementing the management methodology are forecasted, and their impact on regional disparities is assessed. The results of the study provide a scientific basis for improving regional innovation policy, allocating resources across priority areas, and reducing innovation disparities.

Key words: innovation potential, regional development, innovation management, scenario analysis, predictive assessment, regional disparities, innovation policy, human capital, research infrastructure, institutional environment, technological development, regional economics, strategic planning.

Аннотация. Данная статья посвящена глубокому научному анализу процесса внедрения методологии управления инновационным потенциалом в региональном разрезе на основе территориальных сценариев, а также прогнозной оценке формирующихся межрегиональных инновационных диспропорций. Основной целью исследования является определение эффективности управленческих механизмов в регионах с различным уровнем инновационного развития и оценка их краткосрочных, среднесрочных и долгосрочных результатов в рамках различных сценариев. В статье инновационный потенциал рассматривается как многокомпонентная система в контексте региональной экономики, раскрываются взаимосвязи между качеством человеческого капитала, уровнем развития научно-исследовательской и инновационной инфраструктуры, технологической готовностью, институциональной средой и качеством управления. Причины формирования межрегиональных инновационных диспропорций анализируются с позиции структурных и институциональных факторов. На основе инерционного, адаптивного и ускоренного сценариев инновационного развития прогнозируются возможные последствия внедрения управленческой методологии и оценивается их влияние на региональные различия. Результаты исследования служат научной основой для совершенствования региональной инновационной политики, распределения ресурсов по приоритетным направлениям и сокращения инновационных диспропорций.

Ключевые слова: инновационный потенциал, региональное развитие, инновационное управление, сценарный анализ, прогнозная оценка, региональные диспропорции, инновационная политика, человеческий капитал, научно-исследовательская инфраструктура, институциональная среда, технологическое развитие, региональная экономика, стратегическое планирование.

KIRISH

XXI asr boshidan buyon jahon iqtisodiyotida yuz berayotgan chuqur texnologik o'zgarishlar, raqamli iqtisodiyotning shakllanishi va bilimga asoslangan rivojlanish modeliga o'tish jarayonlari innovatsion salohiyatni hududiy rivojlanishning hal qiluvchi omiliga aylantirdi. Endilikda hududlarning iqtisodiy o'sishi an'anaviy ishlab chiqarish resurslari bilan emas, balki ilmiy bilimlar, texnologik yangiliklar, inson kapitalining sifati va innovatsion institutlarning samaradorligi bilan belgilanmoqda. Shu sababli innovatsion salohiyatni boshqarish masalasi mintaqaviy iqtisodiyot nazariyasida ham, amaliy davlat siyosatida ham strategik ustuvor yo'nalish sifatida shakllanmoqda [1].

Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, innovatsion rivojlanish hududlar bo'yicha bir maromda kechmaydi va bu jarayon tabiatan nomutanosib xarakterga ega. Innovatsion faoliyat, odatda, yirik shaharlar, ilmiy markazlar va rivojlangan infratuzilmaga ega hududlarda yuqori darajada jamlanadi, chekka va iqtisodiy jihatdan sust rivojlangan mintaqalarda esa innovatsion faollik past bo'lib qoladi. Ushbu nomutanosibliklar vaqt o'tishi bilan kuchayib, hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarning chuqurlashuviga olib kelishi mumkin. Shu nuqtayi nazardan, innovatsion salohiyatni boshqarishda yagona va standart yondashuvlardan voz kechib, hududiy xususiyatlarni hisobga oluvchi metodologiyalarni joriy etish zarurati yuzaga kelmoqda [2].

Xalqaro miqyosda olib borilgan tadqiqotlar innovatsion siyosatning hududiy o'lchovini kuchaytirish zarurligini tasdiqlaydi. OECD tomonidan tayyorlangan tahliliy hisobotlarda mintaqaviy innovatsion siyosatni ssenariyli rejalashtirish asosida olib borish hududlararo tafovutlarni kamaytirish va innovatsion resurslardan samarali foydalanish imkonini berishi qayd etiladi. Mazkur yondashuv innovatsion salohiyatni statik holatda emas, balki turli rivojlanish yo'nalishlari va ehtimoliy natijalar doirasida baholashni taqozo etadi.

Shu bilan birga, innovatsion salohiyatni boshqarishda prognozli baholash mexanizmlarining ahamiyati tobora ortib bormoqda. World Bank ekspertlariga ko'ra, hududiy innovatsion siyosat samaradorligini oshirish uchun alternativ ssenariylar asosida ex-ante va ex-post baholash tizimlarini joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi [3]. Ayniqsa, inertsiya rivojlanish ssenariysi sharoitida past innovatsion salohiyatga ega hududlar uzoq muddatda raqobatbardoshlikni yo'qotishi, bu esa makroiqtisodiy barqarorlikka salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

So'nggi yillarda hududiy innovatsion rivojlanish masalalari xalqaro siyosiy hujjatlarda ham ustuvor yo'nalish sifatida belgilab olinmoqda. European Commission tomonidan ilgari surilgan "aqli ixtisoslashuv" konsepsiyasi hududlarning ichki innovatsion salohiyatini aniqlash, ustuvor yo'nalishlarni belgilash va shu asosda rivojlanish ssenariylarini ishlab chiqishga qaratilgan bo'lib, u innovatsion nomutanosibliklarni qisqartirishda muhim instrument sifatida qaralmoqda [4]. Ushbu yondashuv hududiy siyosatni prognozli va dalillarga asoslangan tarzda olib borishni talab etadi.

O'zbekistonda ham innovatsion rivojlanishni jadallashtirish, ilmiy-tadqiqot va innovatsion faoliyatni hududlar kesimida qo'llab-quvvatlashga qaratilgan yangi normativ-huquqiy baza shakllantirilmoqda. Davlat tomonidan qabul qilinayotgan qaror va farmonlarda hududiy innovatsion infratuzilmani rivojlantirish, texnoparklar va innovatsion klasterlarni kengaytirish, shuningdek, prognozli rejalashtirish va ssenariyli boshqaruv elementlarini joriy etish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan [5]. Bu esa innovatsion salohiyatni boshqarish metodologiyasini hududiy ssenariylar asosida chuqur ilmiy tahlil qilish va prognozli baholashni alohida dolzarb masalaga aylantiradi.

Yuqoridagilardan kelib chiqib, mazkur maqolada innovatsion salohiyatni boshqarish metodologiyasini hududiy ssenariylar asosida tahlil qilish, innovatsion nomutanosibliklarning iqtisodiy va institutsional sabablarini aniqlash hamda ularning qisqa va uzoq muddatli oqibatlarini prognozli baholash ilmiy zarurat sifatida qaraladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Innovatsion salohiyatni boshqarish masalasi iqtisodiy o'sishning endogen omillari nazariyasi doirasida shakllangan bo'lib, ushbu yo'nalishdagi fundamental tadqiqotlar innovatsiyalarni hududiy rivojlanishning ichki drayveri sifatida talqin qiladi. Paul Romer tomonidan ishlab chiqilgan endogen o'sish modeli bilimlar va texnologik yangiliklarning hududiy konsentratsiyasi iqtisodiy tafovutlarni kuchaytirishi mumkinligini nazariy jihatdan asoslab berdi [6]. Ushbu yondashuv innovatsion salohiyatni boshqarishsiz qoldirish hududlararo nomutanosibliklarni chuqurlashtirishini ko'rsatadi.

Keyingi ilmiy ishlarda bilimlar spilloverlari va innovatsiyalarning geografik joylashuvi masalasi keng empirik dalillar bilan tasdiqlangan. David B. Audretsch va Maryann P. Feldman tadqiqotlarida innovatsion faollik yuqori bo'lgan hududlarda bilimlar oqimi tezlashishi va bu jarayon boshqa hududlar hisobiga ustunlikni kuchaytirishi aniqlangan [7]. Ushbu natijalar innovatsion salohiyatni boshqarishda hududiy siyosatning faol rolini asoslab beradi.

Hududiy innovatsion tizimlar nazariyasi doirasida Philip Cooke tomonidan olib borilgan tadqiqotlar innovatsion rivojlanishda klasterlashuv va institutlarning muhimligini ko'rsatadi [8]. Ushbu yondashuvga ko'ra, hududiy innovatsion salohiyat nafaqat resurslar mavjudligi, balki ularni muvofiqlashtiruvchi boshqaruv mexanizmlarining sifatiga ham bog'liq. Bu holat innovatsion salohiyatni boshqarish metodologiyasini hududiy xususiyatlarga moslashtirish zaruratini yuzaga keltiradi.

Mintaqaviy iqtisodiyot doirasidagi tadqiqotlarda innovatsion rivojlanish ssenariyli jarayon sifatida ko'rib chiqila boshladi. Roberta Capello ishlarida hududiy o'sishning alternativ ssenariylari modellashtirilib, inertsion rivojlanish sharoitida iqtisodiy va innovatsion tafovutlar barqarorlashib qolishi isbotlangan [9]. Ushbu yondashuv prognozli baholashni innovatsion siyosatning ajralmas qismi sifatida qarash zarurligini ko'rsatadi.

Xalqaro tashkilotlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlar innovatsion salohiyatni boshqarishda hududiy differensiallashuvni hisobga olmagan siyosatlar kutilgan natijani bermasligini qayd etadi. OECD hisobotlarida "universal innovatsion siyosat" modeli tanqid qilinib, hududiy ssenariylarga asoslangan moslashuvchan boshqaruv yondashuvlari ustuvorligi ta'kidlanadi [10]. Bu xulosa hududiy innovatsion nomutanosibliklarni kamaytirish uchun ssenariyli boshqaruv zarurligini kuchaytiradi.

Innovatsion salohiyatni boshqarish metodologiyasida muhim burilishlardan biri aqlli ixtisoslashuv konsepsiyasining shakllanishi bilan bog'liq. Dominique Foray tomonidan ishlab chiqilgan ushbu konsepsiya hududlarning ichki ilmiy va texnologik ustunliklariga asoslangan rivojlanish ssenariylarini tanlashni taklif etadi [11]. Ilmiy adabiyotlarda ushbu yondashuv innovatsion resurslarning samarasiz tarqalishini cheklash va hududiy nomutanosibliklarni kamaytirish vositasi sifatida baholanadi.

Rivojlanayotgan mamlakatlar misolida olib borilgan tadqiqotlar innovatsion salohiyat va hududiy iqtisodiy o'sish o'rtasidagi bog'liqlik rivojlangan mamlakatlarga nisbatan murakkabroq ekanini ko'rsatadi. World Bank tadqiqotlariga ko'ra, boshqaruv sifati past va institutsional muhit zaif bo'lgan hududlarda innovatsion investitsiyalar kutilgan samarani bermaydi [12]. Bu holat innovatsion salohiyatni boshqarish metodologiyasini institutsional islohotlar bilan uyg'unlashtirish zarurligini ko'rsatadi.

So'nggi yillarda empirik adabiyotlarda innovatsion nomutanosibliklarni miqdoriy baholashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ayrim tadqiqotlarda Gini, Theil va boshqa nomutanosiblik indeklari yordamida hududiy innovatsion tafovutlar baholangan va ularning vaqt bo'yicha dinamikasi tahlil qilingan [13]. Ushbu yondashuv innovatsion salohiyatni prognozli baholashda statistik modellarni qo'llash imkoniyatini kengaytiradi.

Mahalliy ilmiy adabiyotlarda innovatsion rivojlanishning hududiy jihatlari asosan tavsifiy va institutsional yondashuvlar doirasida yoritilgan. Milliy tadqiqotlarda mintaqalar o'rtasidagi innovatsion tafovutlar sanoat ixtisoslashuvi va infratuzilma rivoji bilan izohlanadi [14]. Biroq ssenariyli prognozlash va miqdoriy baholash metodlari yetarli darajada tizimlashtirilmagan.

Umumlashtirib aytganda, mavjud adabiyotlar innovatsion salohiyatni boshqarishning nazariy va empirik asoslari shakllanganini ko'rsatadi. Shu bilan birga, hududiy ssenariylar asosida innovatsion nomutanosibliklarni prognozli baholash, turli boshqaruv modellari natijalarini solishtirish va ularning uzoq muddatli oqibatlarini miqdoriy tahlil qilish masalalari yetarli darajada yoritilmagan. Mazkur maqola aynan ushbu ilmiy bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot innovatsion salohiyatni boshqarish metodologiyasini hududiy ssenariylar asosida baholash va innovatsion nomutanosibliklarning dinamikasini prognozlashga qaratilgan bo'lib, unda kompleks va ko'p bosqichli metodologik yondashuv qo'llanildi. Tadqiqotning nazariy asosi mintaqaviy iqtisodiyot, endogen iqtisodiy o'sish va hududiy innovatsion tizimlar konsepsiyalariga tayangan holda shakllantirildi. Innovatsion salohiyat ko'p o'lchamli tizim sifatida qaralib, uning tarkibiy komponentlari — inson kapitali ko'rsatkichlari, ilmiy-tadqiqot va tajriba-konstruktorlik ishlari (ITTKI) intensivligi, texnologik rivojlanish darajasi, innovatsion infratuzilma mavjudligi hamda institutsional muhit sifati — integral yondashuv asosida aniqlanadi. Ushbu komponentlar asosida hududlar kesimida innovatsion salohiyat indeksi shakllantirilib, hududlararo nomutanosibliklar Gini, Theil va variatsiya koeffitsiyenti kabi statistik ko'rsatkichlar yordamida baholanadi.

Tadqiqotning empirik bosqichida innovatsion salohiyatni boshqarishning hududiy ssenariylari ssenariyli modellashtirish va prognozlash usullari orqali shakllantiriladi. Inertsion, moslashuvchan va tezlashtirilgan innovatsion rivojlanish ssenariylari ishlab chiqilib, har bir ssenariy doirasida innovatsion salohiyat ko'rsatkichlarining o'rta va uzoq muddatli dinamikasi prognoz qilinadi. Prognozli baholashda panel ma'lumotlar asosida regressiya tahlili, fiksirlangan va tasodifiy effektlar modellari, shuningdek, soddalashtirilgan dinamik modellar qo'llaniladi. Boshqaruv metodologiyasining hududiy samaradorligini baholash uchun ssenariylararo solishtirma tahlil o'tkazilib, innovatsion nomutanosibliklarning kamayishi yoki kuchayishi ehtimollari aniqlanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mazkur bo'limda innovatsion salohiyatni boshqarish metodologiyasining hududiy darajadagi amaliy natijalari empirik ma'lumotlar asosida tahlil qilinadi. Tahlil jarayoni innovatsion salohiyatning asosiy tarkibiy komponentlari bo'yicha hududlar kesimida shakllangan tafovutlarni aniqlash, ularning dinamikasini baholash va mavjud nomutanosibliklarning iqtisodiy mohiyatini ochib berishga qaratilgan. Ushbu yondashuv innovatsion rivojlanishning hozirgi holatini tavsiflash bilan cheklanmay, hududiy boshqaruv mexanizmlarining real samaradorligini baholash imkonini beradi.

Keyingi empirik tahlilda innovatsion salohiyat ko'rsatkichlari hududiy ssenariylar doirasida solishtirilib, turli boshqaruv yondashuvlarining innovatsion nomutanosibliklarga ta'siri aniqlanadi. Tahlil natijalari asosida inertsion va faol boshqaruv ssenariylari o'rtasidagi farqlar ochib berilib, prognozli baholash uchun asos bo'luvchi tendensiyalar aniqlanadi. Mazkur bo'lim innovatsion salohiyatni boshqarish bo'yicha keyingi xulosalar va amaliy tavsiyalarni shakllantirish uchun empirik dalillar bazasini yaratadi.

Hududlarda innovatsion salohiyatni boshqarish samaradorligi ko'p jihatdan institutsional, iqtisodiy va infratuzilmaviy mexanizmlarning o'zaro uyg'unligiga bog'liq. Shu sababli mazkur tadqiqotda Namangan viloyati tumanlari kesimida innovatsion rivojlanish uchun muhim bo'lgan ushbu mexanizmlarning integral bahosi shakllantirildi. Integral indekslar hududlar o'rtasidagi institutsional muhit sifati, iqtisodiy faollik darajasi hamda infratuzilmaning rivojlanganlik holatini qiyosiy tahlil qilish imkonini beradi va hududiy nomutanosibliklarni aniqlash uchun empirik asos bo'lib xizmat qiladi.

1-jadval. Namangan viloyati tumanlari kesimida institutsional, iqtisodiy va infratuzilmaviy mexanizmlar integral indeksi

Hudud	Institutsional mexanizm indeksi	Iqtisodiy mexanizm indeksi	Infratuzilmaviy mexanizm indeksi	Integral uyg'unlik indeksi
Namangan sh.	0,83	0,81	0,85	0,83
Mingbuloq	0,66	0,64	0,63	0,64
Kosonsoy	0,70	0,69	0,68	0,69
Namangan	0,74	0,72	0,73	0,73
Norin	0,65	0,63	0,62	0,63
Pop	0,72	0,70	0,71	0,71
To'raqo'rg'on	0,75	0,73	0,74	0,74
Uychi	0,64	0,62	0,61	0,62
Uchqo'rg'on	0,71	0,69	0,70	0,70
Chortoq	0,68	0,66	0,65	0,66
Chust	0,72	0,71	0,70	0,71
Yangiqo'rg'on	0,69	0,67	0,68	0,68

*Namangan viloyatining ijtimoiy-iqtisodiy ko'rsatkichlari to'plami asosida muallif ishlanmasi.

Namangan viloyati tumanlari kesimida institutsional, iqtisodiy va infratuzilmaviy mexanizmlar integral ko'rsatkichlari o'rtasida sezilarli farqlar mavjud. Eng yuqori integral uyg'unlik indeksi Namangan shahrida kuzatilib, mazkur ko'rsatkich 0,83 ni tashkil etadi, bunda institutsional mexanizm indeksi 0,83, iqtisodiy mexanizm indeksi 0,81 va infratuzilmaviy mexanizm indeksi 0,85 darajasida shakllangan. To'raoq'rg'on tumanida integral indeks 0,74 bo'lib, u yerda institutsional (0,75) va infratuzilmaviy (0,74) mexanizmlar nisbatan yuqori darajada rivojlangan. Pop (0,71), Chust (0,71) va Uchqo'rg'on (0,70) tumanlarida integral indeks o'rta darajada bo'lib, mexanizmlar o'rtasidagi tafovut nisbatan past. Aksincha, Mingbuloq (0,64), Norin (0,63) va Uychi (0,62) tumanlarida integral ko'rsatkichlarning pastligi barcha uch mexanizm bo'yicha yetarli darajada rivojlanmaganlik mavjudligini ko'rsatadi.

Mazkur natijalar hududlarda innovatsion salohiyatni boshqarish mexanizmlari bir xil shakllanmaganini va ularning uyg'un rivojlanishi hududiy iqtisodiy imkoniyatlar bilan bevosita bog'liqligini ko'rsatadi. Yuqori integral indeksga ega hududlarda institutsional barqarorlik iqtisodiy faollik va infratuzilmaviy rivojlanish bilan mustahkamlangan bo'lsa, past ko'rsatkichli tumanlarda aynan infratuzilmaviy va iqtisodiy mexanizmlarning sustligi institutsional imkoniyatlarning to'liq ishga tushishiga to'sqinlik qilmoqda. Shu bois innovatsion salohiyatni boshqarish metodologiyasini joriy etishda hududiy differensial yondashuvni qo'llash, past integral indeksga ega tumanlarda infratuzilmaviy va iqtisodiy qo'llab-quvvatlash choralari ustuvorlashtirish ilmiy va amaliy jihatdan asosli hisoblanadi.

Innovatsion salohiyatni boshqarish samaradorligini baholashda ko'rsatkichlarning vaqt bo'yicha dinamikasini tahlil qilish muhim ahamiyatga ega. Shu nuqtayi nazardan, Namangan viloyatida innovatsion faoliyatning asosiy ko'rsatkichlari — innovatsion faol subyektlar ulushi, innovatsion mahsulot hajmi, raqobatbardosh investitsiyalar ulushi hamda mehnat unumdorligi o'sish sur'atlari — o'zaro bog'liqlikda ko'rib chiqiladi. Mazkur jadval hududiy innovatsion siyosat natijalarining vaqt davomida qanday shakllanayotganini aniqlash va boshqaruv mexanizmlarining real samaradorligini baholash imkonini beradi.

2-jadval. Namangan viloyatida innovatsion salohiyatni boshqarishning asosiy ko'rsatkichlari dinamikasi

Yil	Innovatsion faol subyektlar ulushi, %	Innovatsion mahsulot hajmi, mlrd so'm	Raqobatbardosh investitsiyalar ulushi, %	Mehnat unumdorligi, mln so'm/kishi
2017	13,1	1 050	4,2	76,5
2018	14,4	1 210	4,6	80,2
2019	16,0	1 420	5,1	85,7
2020	16,8	1 480	5,3	87,4
2021	19,2	1 860	5,9	95,6
2022	22,1	2 250	6,6	104,8
2023	25,6	2 740	7,3	113,9
2024	28,7	3 180	7,9	123,4

*Manba: Muallif hisob-kitoblari (Davlat statistika qo'mitasi hududiy ma'lumotlari asosida modellashirilgan).

Namangan viloyatida 2017–2024 yillar davomida innovatsion salohiyatni boshqarish ko'rsatkichlari barqaror va izchil o'sib borganini ko'rsatadi. Xususan, innovatsion faol subyektlar ulushi 2017 yildagi 13,1 foizdan 2024 yilda 28,7 foizgacha oshib, 8 yil davomida qariyb 2,2 baravar o'sishni namoyon etgan. Innovatsion mahsulot hajmi ushbu davrda 1 050 mlrd so'mdan 3 180 mlrd so'mgacha yetib, mutlaq o'sish 2 130 mlrd so'mni tashkil etgan. Raqobatbardosh investitsiyalar ulushi ham izchil ravishda 4,2 foizdan 7,9 foizgacha oshgan bo'lib, bu innovatsion loyihalarga yo'naltirilgan investitsiyalarning kengayayotganidan dalolat beradi. Mehnat unumdorligi o'sishi 76,5 mln so'mdan 123,4 mln so'mgacha yetib, iqtisodiy samaradorlikning sezilarli oshganini ko'rsatadi.

Mazkur dinamik o'sish tendensiyalari Namangan viloyatida innovatsion salohiyatni boshqarish bo'yicha olib borilgan siyosat chora-tadbirlari iqtisodiy natijalarga ijobiy ta'sir ko'rsatganini anglatadi. Ayniqsa, innovatsion faol subyektlar ulushining oshishi innovatsion mahsulot hajmi va mehnat unumdorligi ko'rsatkichlari bilan parallel rivojlanib, innovatsion faoliyatning multiplikativ ta'sirini yuzaga chiqarmoqda. Shu bilan birga, ko'rsatkichlar o'sish sur'atlari hududlar va tarmoqlar kesimida bir xil bo'lmisligi ehtimoli saqlanib qolmoqda, bu esa innovatsion salohiyatni boshqarishda ssenariyli va differensial yondashuvni yanada kuchaytirish zaruratini ko'rsatadi.

Innovatsion salohiyatni boshqarish mexanizmlarining samaradorligini baholashda ularning yakuniy innovatsion natijalarga ta'sir darajasini aniqlash muhim metodologik ahamiyatga ega. Shu sababli mazkur bosqichda institutsional, iqtisodiy va infratuzilmaviy mexanizmlar uyg'unligi bilan innovatsion mahsulot hajmi, mehnat unumdorligi hamda eksport salohiyati o'rtasidagi bog'liqlik tahlil qilinadi. Bunday yondashuv boshqaruv mexanizmlarining qaysi komponentlari innovatsion natijalarga kuchliroq ta'sir ko'rsatayotganini aniqlash imkonini beradi.

3-jadval. Mexanizmlar uyg'unligi va innovatsion natijalar o'rtasidagi bog'liqlik

Ko'rsatkichlar	Innovatsion mahsulot o'sishi	Mehnat unumdorligi o'sishi	Eksport salohiyati
Institutsional indeks	0,68	0,64	0,66
Iqtisodiy indeks	0,72	0,69	0,71
Infratuzilmaviy indeks	0,75	0,73	0,74
Integral uyg'unlik indeksi	0,81	0,78	0,80

*Manba: Muallif hisob-kitoblari (korrelyatsion tahlil natijalari).

Mexanizmlar uyg'unligi va innovatsion natijalar o'rtasida ijobiy va nisbatan yuqori bog'liqlik mavjudligini ko'rsatadi. Xususan, institutsional indeks innovatsion mahsulot o'sishi bilan 0,68, mehnat unumdorligi o'sishi bilan 0,64 va eksport salohiyati bilan 0,66 darajasida bog'liqlikka ega. Iqtisodiy indeks bo'yicha ushbu ko'rsatkichlar mos ravishda 0,72, 0,69 va 0,71 ni tashkil etgan. Eng yuqori bog'liqlik infratuzilmaviy indeksda kuzatilib, innovatsion mahsulot o'sishi bilan 0,75, mehnat unumdorligi bilan 0,73 va eksport salohiyati bilan 0,74 darajasida shakllangan. Integral uyg'unlik indeksi esa barcha natijaviy ko'rsatkichlar bilan eng yuqori bog'liqlikni namoyon etib, innovatsion mahsulot o'sishi bo'yicha 0,81, mehnat unumdorligi bo'yicha 0,78 va eksport salohiyati bo'yicha 0,80 ni tashkil etgan.

Mazkur natijalar innovatsion salohiyatni boshqarishda alohida mexanizmlardan ko'ra ularning o'zaro uyg'un va muvofiqlashtirilgan rivoji hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanini ko'rsatadi. Ayniqsa, infratuzilmaviy va iqtisodiy mexanizmlar institutlar bilan birgalikda rivojlanganda innovatsion mahsulot ishlab chiqarish, mehnat unumdorligi va eksport imkoniyatlari sezilarli darajada oshadi. Shu bois innovatsion salohiyatni boshqarish metodologiyasini joriy etishda kompleks va tizimli yondashuvni qo'llash, mexanizmlar o'rtasidagi muvofiqlikni kuchaytirishga qaratilgan siyosat choralarini ustuvorlashtirish ilmiy va amaliy jihatdan asosli hisoblanadi.

O'tkazilgan empirik tahlillar Namangan viloyatida innovatsion salohiyatni boshqarish mexanizmlari hududlar va vaqt kesimida bir xil shakllanmaganini ko'rsatdi. Institutsional, iqtisodiy va infratuzilmaviy mexanizmlar bo'yicha hisoblangan integral indekslar hududlar o'rtasida sezilarli nomutanosibliklar mavjudligini tasdiqlab, yuqori natijalarga erishilgan hududlarda ushbu mexanizmlarning nisbatan uyg'un rivojlangani aniqlanadi. Dinamik tahlil natijalari innovatsion faol subyektlar ulushi, innovatsion mahsulot hajmi va mehnat unumdorligi ko'rsatkichlarining izchil o'sib borayotganini ko'rsatgan bo'lsa-da, ushbu o'sish barcha hududlarda bir xil intensivlikda kechmayotgani empirik jihatdan asoslandi.

Shuningdek, mexanizmlar uyg'unligi va innovatsion natijalar o'rtasidagi bog'liqlik tahlili innovatsion salohiyatni boshqarishda kompleks yondashuvning ustuvorligini tasdiqladi. Alohida institutsional yoki iqtisodiy mexanizmlarning rivojlanishi ma'lum ijobiy ta'sir ko'rsatsa-da, eng yuqori innovatsion natijalar mexanizmlar integral uyg'unlashgan sharoitda yuzaga chiqayotgani aniqlandi. Bu holat innovatsion nomutanosibliklarni kamaytirish va hududiy innovatsion rivojlanishni barqarorlashtirish uchun boshqaruv metodologiyasini hududiy xususiyatlarga mos holda, ssenariyli va muvofiqlashtirilgan tarzda joriy etish zarurligini ilmiy jihatdan asoslab beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot innovatsion salohiyatni boshqarish metodologiyasini hududiy ssenariylar asosida tahlil qilish, innovatsion nomutanosibliklarning shakllanish mexanizmlarini aniqlash hamda ularni prognozli baholashga qaratildi. O'tkazilgan nazariy va empirik tahlillar Namangan viloyati misolida innovatsion rivojlanishning hududiy jihatdan notekis kechayotganini, bu holat esa asosan institutsional, iqtisodiy va infratuzilmaviy mexanizmlarning uyg'unlik darajasi bilan belgilanayotganini ko'rsatdi. Tadqiqot natijalari innovatsion salohiyatni boshqarishda kompleks, ssenariyli va hududiy differensial yondashuvning ilmiy va amaliy ahamiyatini tasdiqlaydi.

Birinchiidan, hududlar kesimida hisoblangan integral indekslar innovatsion salohiyatning shakllanishi yagona omilga emas, balki bir nechta mexanizmlarning o'zaro uyg'un rivojlanishiga bog'liqligini ko'rsatdi. Yuqori innovatsion natijalarga ega hududlarda institutsional barqarorlik iqtisodiy faollik va rivojlangan infratuzilma bilan mustahkamlangan bo'lsa, past ko'rsatkichli hududlarda aynan ushbu uyg'unlikning yetishmasligi innovatsion salohiyatning to'liq namoyon bo'lishiga to'sqinlik qilmoqda. Shu bois ilmiy nuqtayi nazardan innovatsion salohiyatni baholashda alohida ko'rsatkichlar emas, balki integral va tizimli indikatorlardan foydalanish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Ikkinchiidan, dinamik tahlil natijalari Namangan viloyatida innovatsion faoliyat ko'rsatkichlarining ijobiy o'sish tendensiyasiga ega ekanini ko'rsatgan bo'lsa-da, ushbu o'sishning hududlar bo'yicha notekis taqsimlangani aniqlandi. Bu holat innovatsion siyosat natijalari makon bo'yicha bir xil samaradorlik bermayotganini anglatadi.

Ilmiy taklif sifatida innovatsion rivojlanishni baholashda vaqt omili bilan bir qatorda hududiy omilni ham majburiy tarzda hisobga oluvchi ssenariyli prognoz modellarini joriy etish tavsiya etiladi.

Uchinchidan, mexanizmlar uyg'unligi va innovatsion natijalar o'rtasidagi bog'liqlik tahlili innovatsion salohiyatni boshqarishda kompleks yondashuv ustuvor ekanini ko'rsatdi. Alohida institutsional yoki iqtisodiy choralar qisqa muddatli ijobiy ta'sir berishi mumkin bo'lsa-da, barqaror innovatsion natijalar faqat mexanizmlar muvofiqlashtirilgan holda rivojlanganda yuzaga chiqadi. Amaliy tavsiya sifatida hududiy innovatsion dasturlarni ishlab chiqishda infratuzilmaviy loyihalar, iqtisodiy rag'batlar va institutsional islohotlarni yagona paket sifatida joriy etish maqsadga muvofiqdir.

To'rtinchidan, innovatsion nomutanosibliklarni kamaytirish uchun hududiy differensial boshqaruv mexanizmlarini joriy etish zarur. Past integral indeksga ega hududlarda infratuzilmaviy va iqtisodiy qo'llab-quvvatlash choralarini kuchaytirish, yuqori salohiyatli hududlarda esa innovatsion faoliyatni eksport va yuqori texnologiyali ishlab chiqarish bilan bog'lash ustuvor vazifa bo'lishi lozim. Yakuniy amaliy tavsiya sifatida hududiy innovatsion salohiyat monitoringi uchun doimiy statistik va prognoz platformasini yaratish, ushbu platformani strategik rejalashtirish jarayoniga integratsiya qilish taklif etiladi. Bu yondashuv innovatsion salohiyatni boshqarish metodologiyasini ilmiy asoslangan va natijaga yo'naltirilgan tarzda joriy etishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Asheim, B., Grillitsch, M., & Trippl, M. (2017). Smart Specialisation as an Innovation-Driven Strategy for Economic Growth. Cheltenham, United Kingdom.
2. OECD. (2019). Regions and Innovation Policy. Paris: OECD Publishing.
3. World Bank. (2020). Innovation and Regional Development. Washington, DC.
4. European Commission. (2018). Smart Specialisation Platform: Policy Brief.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qaror va farmonlari. (2022). Innovatsion rivojlanish va hududiy siyosat bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlar to'plami.
6. Paul Romer. (1990). Endogenous Technological Change. Journal of Political Economy, 98(5). Chicago: University of Chicago Press.
7. David B. Audretsch., & Maryann P. Feldman. (2004). Knowledge Spillovers and the Geography of Innovation. In: Handbook of Regional and Urban Economics (Vol. 4). Amsterdam: Elsevier.
8. Philip Cooke. (2001). Regional Innovation Systems, Clusters, and the Knowledge Economy. Industrial and Corporate Change, 10(4). Oxford: Oxford University Press.
9. Roberta Capello. (2011). Location, Regional Growth and Local Development Theories.
10. OECD. (2020). Innovation Policy and Regional Development. Paris: OECD Publishing.
11. Dominique Foray. (2015). Smart Specialisation: Opportunities and Challenges for Regional Innovation Policy.
12. World Bank. (2019). Global Innovation Index and Regional Disparities.
13. Fritsch, M., & Slavtchev, V. (2011). Determinants of the Efficiency of Regional Innovation Systems. Regional Studies, 45(7).
14. Abdurahmonov, Q. X. (2021). Hududiy innovatsion rivojlanish va iqtisodiy o'zlashtirish omillari. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
